

‘Ik heb niets te verbergen’

Toen de Britse orthopeden in april 2010 waarschuwden voor de metalen heup, kwam de Zwolse maatschap Orthopedie meteen in actie. ‘In dit soort situaties moet je als dokter direct handelen’, vindt orthopeed Kees Verheyen. ‘Het is uitermate vervelend als je patiënten die zich aan jouw zorg hebben toevertrouwd, moet teleurstellen.’

Als eerste in Nederland zijn wij een onderzoek onder 120 patiënten gestart naar de mogelijke problemen van metaalheupen’, begint Kees. ‘Toen bleek dat een relatief groot aantal van hen met pijn en zwellingen kampte, zijn wij direct gestopt met het plaatsen van de metaalheupen. Vervolgens heb ik de Raad van Bestuur geïnformeerd, die op zijn beurt de Inspectie inschakelde.’ In het najaar werd besloten om alle betrokken patiënten (660 in getal) open en eerlijk over de problemen te informeren. De keuze

Zuiver
Ook het inhuren van een professionele voorzitter kwam het verloop van de bijeenkomsten ten goede. ‘Daardoor kon ik me volledig op mijn rol als dokter richten en hoefde ik me niet met het proces bezig te houden. Die rolverdeling was heel transparant en zuiver.’ Zowel in de media als richting patiënten was en is Kees open en eerlijk. ‘Wat ik over dit onderwerp weet, vertel ik. Dat beschouw ik als mijn morele en professionele plicht. Ik heb niets te verbergen. Maar hoe voortvarend wij als maatschap deze kwestie ook

Orthopeed Kees Verheyen (l) overlegt met collega Harmen Ettema (r) en Bart Bosker, arts-assistent Orthopedie: ‘In dit soort situaties moet je als dokter direct handelen.’

‘Het blijft een dramatische ervaring’

voor voorlichtingsbijeenkomsten op Hogeschool Windesheim noemt de orthopeed een ‘gouden greep’. ‘We hebben bewust gekozen voor een neutrale locatie; los van het ziekenhuis en zonder witte jassen. Op die manier creëer je een lage drempel.’

hebben aangepakt, het is en blijft een dramatische ervaring. Ook al ben je niet direct verantwoordelijk voor de problemen van de patiënten, zo voelt het wél.’ Het kost hem weinig moeite zich te verplaatsen in de belevingswereld van de patiënt.

‘Als ik zelf een metaalheup zou hebben met klachten, een zwelling en er wordt een hoge concentratie kobalt en chroom gemeten, dan zou ik ook ongerust zijn. Je moet als dokter altijd maximale openheid nastreven.’

Intrekken verloven

De perikelen rond de metaalheupen hebben niet alleen een emotionele impact. Ook in praktisch opzicht zijn de consequenties groot. Sinds

november 2004 zijn in de Isala klinieken 660 metaalheupen geplaatst en al die patiënten moeten worden geïnformeerd en gecontroleerd. Alle hensen aan dek voor de maatschap Orthopedie? ‘We zijn er behoorlijk druk mee’, bevestigt Kees. Dat geldt niet alleen voor de orthopeden, ook de arts-assistenten leveren een grote bijdrage. ‘Alle verloven zijn ingetrokken om deze grote groep binnen een redelijke termijn te onderzoeken.’

Het aantal metaalheupen dat in Zwolle is gebruikt, valt overigens in het niet bij de cijfers die wereldwijd worden genoemd. In Amerika zijn in 2009 een kwart miljoen metaalheupen geplaatst. ‘De komende tijd wordt duidelijk hoe groot dit probleem mondiaal is.’ <

Wrijving tussen kop en kom

In het voorjaar van 2010 kwam de Britse orthopedenvereniging met een waarschuwing. Een bepaald type heupprothese van DePuy, die met een grote metalen kop en dito kom, kon bij sommige patiënten klachten veroorzaken. Die klachten ontstaan door de wrijving tussen beide delen, waarbij metaalslijpsel kan vrijkomen dat tot zwellingen, ontstekingen en pijn kan leiden.

Nadat de Engelse waarschuwing Nederland had bereikt, is binnen de Isala klinieken een groot onderzoek gestart onder de betrokken patiënten. Vervolgens hebben de Zwolse orthopeden het gebruik van metaalheupen gestaakt. Dat waren niet de heupprothesen van DePuy, maar die van de firma Biomet, die vergelijkbaar zijn. Beide prothesen worden namelijk gekenmerkt door een grote metalen kop en kom en zijn voornamelijk bij jongere, actieve patiënten geplaatst. Metaalheupen

zijn namelijk extra sterk en zouden een langere levensduur dan conventionele prothesen hebben en minder vaak uit de kom schieten.

Zwellingen

Omdat de Zwolse orthopeden al bezig waren met een onderzoek onder heuppatiënten, beschikten zij meteen over relevante gegevens van de 120 patiënten bij wie een metaalheup was geplaatst. Wat bleek? Een bovengemiddeld aantal patiënten met een metaalheup kampte met

problemen, zoals zwellingen en pijn. Bij vijf patiënten is het kunstgewricht inmiddels vervangen en bij vijf anderen is de indicatie ook gesteld. Drie van hen komen op korte termijn in aanmerking voor een heroperatie, de twee andere patiënten hebben nog geen beslissing genomen. Bij zo’n heroperatie kan de steel blijven zitten; alleen de kop en kom worden vervangen. Ondertussen is gestart met de controle van de resterende 540 patiënten. Hiervoor is een speciaal spreekuur geopend. Met dit onderzoek naar “foute” heupen lopen de Isala klinieken landelijk voorop. De Zwolse orthopeden hebben hun bevindingen gepresenteerd aan de Nederlandse Orthopeden Vereniging. Deze adviseert haar leden om alle patiënten met een metaalheup op te roepen voor nader onderzoek. <